VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2021 talousarvioesitys

Budjettitalouden tulot 53,4 mrd. euroa
Budjettitalouden menot 64,2 mrd. euroa
Budjettitalouden tasapaino -10,8 mrd. euroa

Talouden näkymistä

- Talouden toipuminen kuluvan vuoden loppupuolelta alkaen on hidasta taloudenpitäjien alhaisen luottamuksen, epävarmuuden kasvun ja heikon vientinäkymän vuoksi.
- Kulutus ja vienti kasvavat vuonna 2021, mutta investointien toipumista heikentää asuinrakentamisen väheneminen.
- Julkinen kysyntä tukee kasvua erityisesti tänä vuonna ja lievemmin vuonna 2021.
- Työllisten määrä supistuu ja työllisyysasteen arvioidaan olevan 71 % vuonna 2021.

Kansantalouden kehitys vuosina 2018-2021

Ennuste, syyskuu 2020

	2018*	2019*	2020**	2021**
BKT:n arvo, mrd. euroa	233,7	240,6	232,6	242,2
BKT, määrän muutos, %	1,5	1,1	-4,5	2,6
Työttömyysaste, %	7,4	6,7	8	8,2
Työllisyysaste, %	71,7	72,5	71,2	71
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	1,1	1	0,4	1,2
Pitkä korko, 10 v, %	0,7	0,1	-0,2	-0,1

Julkisen talouden näkymistä

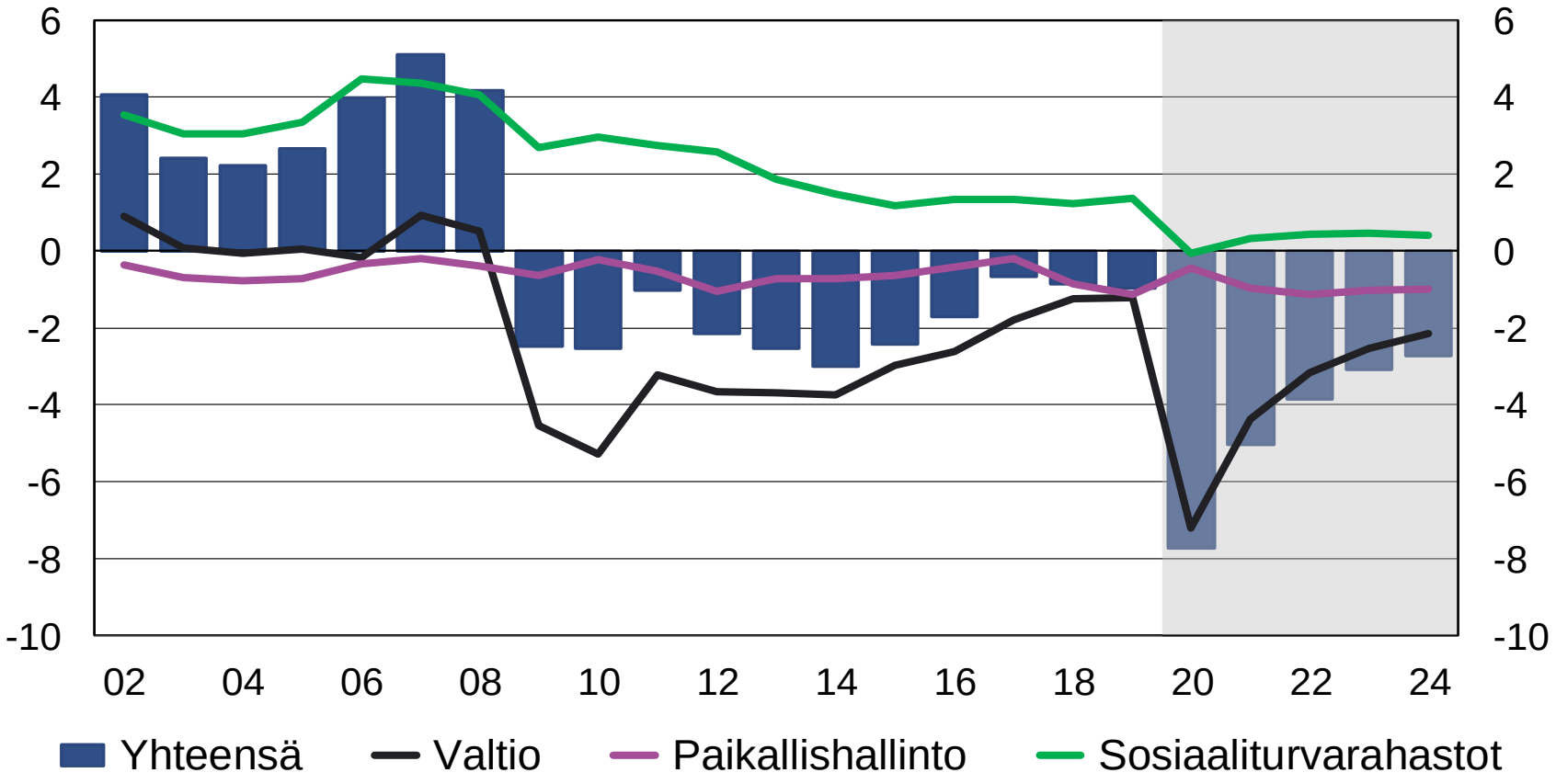
- Julkinen talous velkaantuu nopeasti lähivuodet.
- Talouden elpyminen ja tukitoimien päättyminen vahvistavat vähitellen julkista taloutta.
- Velkasuhde jatkaa kuitenkin kasvuaan myös epidemian laannuttua.
- Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja se kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkisessa taloudessa on kestävyysvaje, jota ei ole vielä ratkaistu.

Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

% BKT:sta	2018	2019*	2020**	2021**	2022**	2023**	2024**
Verot ja sosiaaliturvamaksut	42,4	42,2	41,9	42,7	42,3	41,9	41,6
Julkisyhteisöjen menot	53,4	53,3	59,8	57,6	56,0	54,8	54,0
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9	-3,1	-2,7
— Valtionhallinto	-1,2	-1,2	-7,2	-4,4	-3,2	-2,5	-2,1
— Paikallishallinto	-0,9	-1,1	-0,4	-1,0	-1,1	-1,0	-1,0
— Työeläkelaitokset	1,0	1,1	0,1	0,4	0,5	0,5	0,4
— Muut sosiaaliturvarahastot	0,2	0,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Perusjäämä	-0,7	-0,8	-7,7	-5,0	-3,9	-3,2	-2,8
Rakenteellinen jäämä	-1,4	-1,7	-5,3	-3,6	-3,0	-2,6	-2,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka	59,6	59,2	70,2	72,8	74,3	75,3	76,0
Valtionvelka	44,9	44,2	53,3	55,6	56,6	57,5	57,9

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:een, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Finanssipolitiikan linja 2021

- Hallitus toteuttaa aktiivista ja vastuullista finanssipolitiikkaa, joka mitoitetaan suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla.
- Valtiontalouden kehysmenettely on keskeisin hallituksen finanssipolitiikan ankkuri muiden fipo-sääntöjen jäätyä taka-alalle. Hallitus on sitoutunut kehysmenettelyyn ja vaalikaudelle asetettuun kehykseen. Kehystä noudatetaan jälleen v. 2021, mutta käytössä on joitain koronavirustilanteeseen liittyviä poikkeuksia (ks. myöhemmät diat). Hallitusohjelman mukaisia ja muita toimenpiteitä toteutetaan siinä määrin, kuin se on kehyksen puitteissa mahdollista.
- Vuoden 2020 aikana on päätetty lukuisista toimista koronavirustilanteen hoitamiseksi, niin viruksen leviämisen hillitsemiseksi kuin kansalaisten ja yritysten tukemiseksi. Osa päätöksistä heijastuu myös vuoteen 2021 esim. monivuotisten väylähankkeiden ja yritystukien maksatusten muodossa.
- Kuntatalouden tukemista jatketaan edelleen v. 2021, minkä lisäksi hallitus esittää mittavat määrärahavaraukset koronavirustilanteen välittömiin kustannuksiin, kuten testaamiseen ja hoitoon.
- Myös budjetin automaattiset vakauttajat tukevat kysyntää taantumassa.
- Vuoden 2021 finanssipolitiikan mitoitukseen tulee vaikuttamaan myös EU:n elpymispaketin ja siihen liittyvän Suomen kansallisen Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpano.

EU:n elpymisväline

- Vuoden 2021 talousarvioesitys ei vielä sisällä elpymisvälineestä aiheutuvia tulo- ja menoarvioita.
- Valtioneuvoston on tarkoitus antaa syyskauden aikana eduskunnalle selonteko koskien EU:n elpymisvälineen kautta kanavoitavan rahoituksen kansallista hyödyntämistä.
- **Elpymisvälineeseen liittyvät tuloarviot ja niitä vastaavat määrärahat huomioidaan vuoden 2021 osalta lisätalousarviossa.**
- Hallitus on linjannut Suomen kestävän kasvun ohjelmasta, jossa elpymisvälineen rahoitus kohdennetaan alustavasti seuraaviin painopisteisiin:
  - koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestävän kasvun uralle
  - vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta
  - Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen
  - kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen
  - työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen
  - sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

Kestävyystiekartta

- Hallituksen tavoitteena on vakauttaa julkisen talouden velka suhteessa BKT:een vuosikymmenen loppuun mennessä.
- Kestävyystiekartan mukaisesti keskeiset keinot julkisen talouden vahvistamiseksi ovat:
  - työllisyyden lisääminen ja työttömyyden vähentäminen
  - talouskasvun edellytysten vahvistaminen
  - julkisen hallinnon tuottavuuden vahvistaminen sekä kustannustehokkuutta lisäävät toimet sekä
  - sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus.
- Tutkimus- ja kehitystoiminnan edellytyksiä vahvistetaan osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa.
- Julkisen hallinnon tuottavuutta ja kustannustehokkuutta vahvistetaan
- Hallitus antaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevat lakiesitykset eduskunnalle joulukuussa 2020. Järjestämisvastuu siirtyisi sote-maakunnille 1.1.2023.
  - Säästöjen syntyminen 2020-luvun aikana on kuitenkin epävarmaa, sillä uudistukseen sisältyy merkittäviä muutoskustannuksia. Menojen kasvun hillintä toteutuu todennäköisemmin vasta 2030-luvulta alkaen.

Työllisyystoimet

- Hallituksen työllisyystoimien tavoitteena on saavuttaa 80 000 lisätyöllisen työllisyysvaikutukset.
  - Budjettiriihessä ja jo aiemmin päätetyillä työllisyyttä kasvattavilla toimenpiteillä sekä työmarkkinajärjestöille annetun neuvottelutoimeksiannon avulla tavoitellaan 31 000–36 000 lisätyöllistä
  - Työllisyyttä lisätään ja työttömyyttä vähennetään mm.
    - nostamalla työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden alaikärajaa
    - uudistamalla palkkatukisäännöksiä
    - laajentamalla oppivelvollisuutta
    - alentamalla varhaiskasvatusmaksuja sekä
    - siirtymällä kohti pohjoismaista työvoimapalvelujen mallia. Lisäksi hallitus antaa työmarkkinaosapuolille toimeksiannon tehdä yhteinen tasapainoinen esitys toimiksi, joilla voidaan edistää yli 55-vuotiaiden työllisyysastetta sekä parantaa heidän työmarkkina-asemaansa ja työssä jaksamista.
  - Seuraava osa työllisyyttä tukevista toimista voidaan päättää hallituksen puoliväliriihessä keväällä 2021.

Hallituksen tulevaisuusinvestointiohjelma

- Hallituksen kertaluonteisesta tulevaisuusinvestointiohjelmasta (ns. kori 2) kohdistettiin syksyllä 2019 ensimmäinen osa, yhteensä n. 1,4 mrd. euroa vuosille 2020–2022. Lisäksi VAR:sta kohdennetaan yli 200 milj. euron panostukset 2020–2022.
- Tulevaisuusinvestointeja varten jätettiin tuolloin n. 1,7 mrd. euron kehysvaraus vuosille 2021-2022.
- Uuden linjauksen mukaisesti EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen ja tulevaisuusinvestointien rahoitus yhdistetään rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttavaksi kokonaisuudeksi. Siltä osin kuin rahoitusta osoitetaan hallituksen alkuperäisiin tulevaisuusinvestointikohteisiin, tavoitteena on sisällyttää vuoden 2021 määrärahoja koskevat esitykset talouspoliittisen ministerivaliokunnan valmistelun pohjalta täydentävään talousarvioesitykseen.
- Siltä osin kun rahoitusta kohdistetaan muuhun kuin hallitusohjelman mukaisiin tulevaisuusinvestointeihin, ei menoja rahoiteta omaisuustuloin. Markkinatilanteen vuoksi myös jo aiemmin päätettyjen tulevaisuusinvestointien rahoittamiseen liittyviä osakemyyntejä on lykätty siten, että niiden oletetaan ajoittuvan vuosille 2021—2022.

Budjettitalouden menot 2021 (1/2)

- Talousarvioesityksen määrärahoiksi ehdotetaan 64,2 mrd. euroa, mikä on 6,5 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa.
- Hintatason nousu huomioon ottaen hallinnonalojen määrärahat kasvavat n. 10 % vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.
- Menotasoa vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna nostavat mm.
  - koronavirustilanteen terveysturvallisuuteen liittyvät menot (1,7 mrd. euroa)
  - monitoimihävittäjien hankintaan liittyvät menot (1,5 mrd. euroa)
  - vuoden 2020 lisätalousarvioiden päätösten heijastevaikutukset vuodelle 2021 (1,0 mrd. euroa)
  - suhdanneluonteiset menot (0,8 mrd. euroa)
  - kuntien tukeminen (0,3 mrd. euroa)
  - indeksikorotukset (0,4 mrd. euroa)
  - valtion palkkaratkaisu (0,1 mrd. euroa)

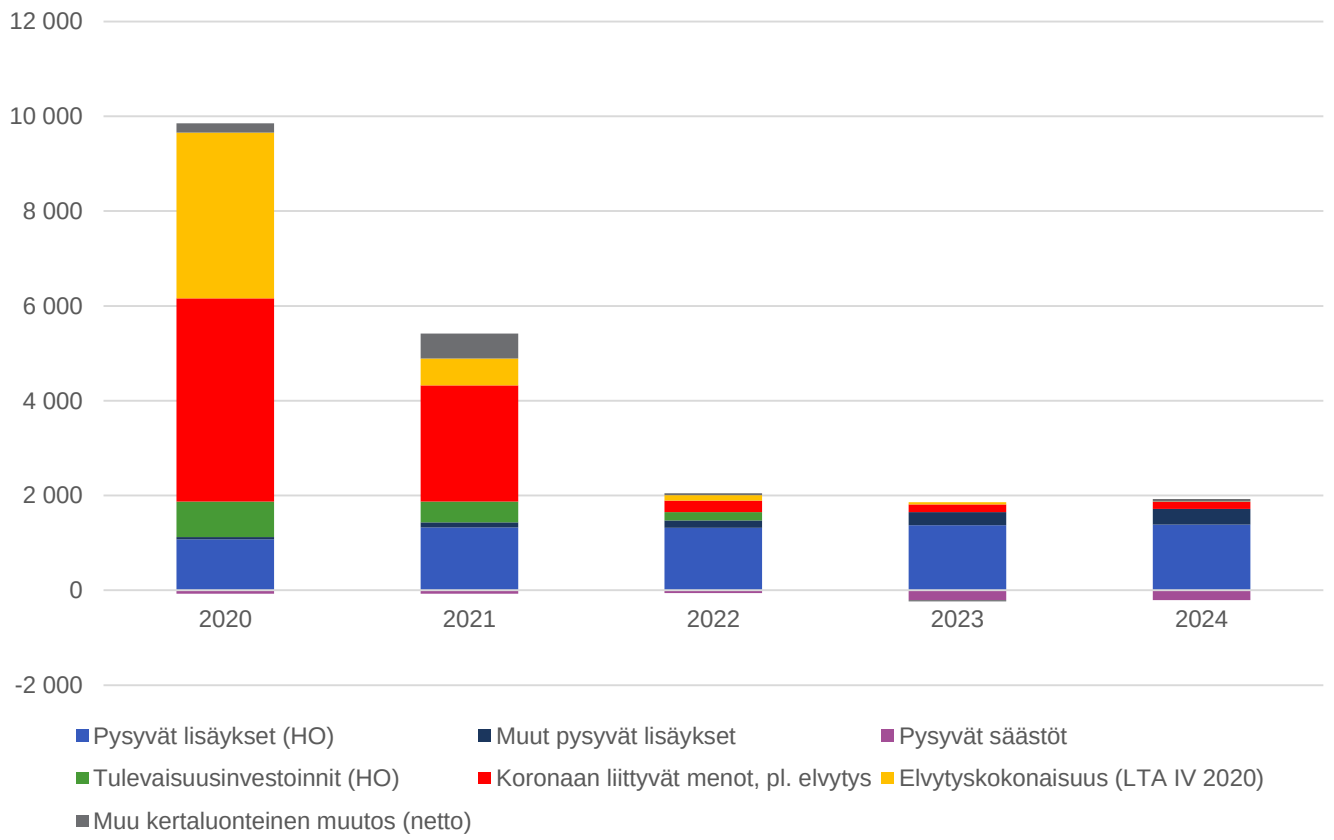
Budjettitalouden menot 2021 (2/2)

- Hallitusohjelman mukaisten pysyvien menolisäysten vaikutus on n. 1,3 mrd. euroa, n. 0,2 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa.
- Hallitusohjelman mukaisia tulevaisuusinvestointeja on vuodelle 2021 budjetoitu n. 440 milj. euroa, n. 310 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa.
- Valtionvelan korkomenot ovat valtionvelan merkittävästä kasvusta huolimatta 0,1 mrd. euroa alemmat kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa.

Hallituksen päätösperäiset toimet ja pysyvä vaikutus seuraavalle vaalikaudelle

Pysyvien meno-/säästöpäätösten (ns. kori 1 + muut) nettovaikutus on n. 1,5 mrd. euroa v. 2024.

Päätösperäiset, 4.4.2019 JTS:n jälkeen tehdyt määrärahojen lisäykset ja vähennykset, milj. euroa

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtion verotulot 2021

- Valtiolle arvioidaan kertyvän verotuloja n. 45,2 mrd. euroa v. 2021
- Verotulokertymän arvioidaan kasvavan n. 7,5 % vuodelle 2020 budjetoituun (ml. lisätalousarviot) verrattuna
- Vuoden 2020 verokertymää alentavat covid-19 -kriisin talousvaikutukset
- Verotulojen kasvua v. 2021 tukee taloudellisen aktiviteetin elpyminen kokonaistuotannon voimakkaan pudotuksen jälkeen
- Verotuksen maksujärjestelyjen huojennukset siirtävät kertymää vuodelta 2020 vuodelle 2021, vaikutus valtiolle v. 2021 yht. 515 milj. euroa
- Valmisteverotuksen menettelymuutokset alentavat kertaluonteisesti vuoden 2021 valmisteverokertymää yht. 577 milj. euroa
- Veroperustemuutokset painottuvat valmisteverojen ja energiaverotuksen muutoksiin
- Veroperustemuutokset pienentävät valtion verokertymää noin miljardin v. 2021

Vuoden 2021 veroperustemuutokset, vuositason muutoksia, mukana kaikki veronsaajat

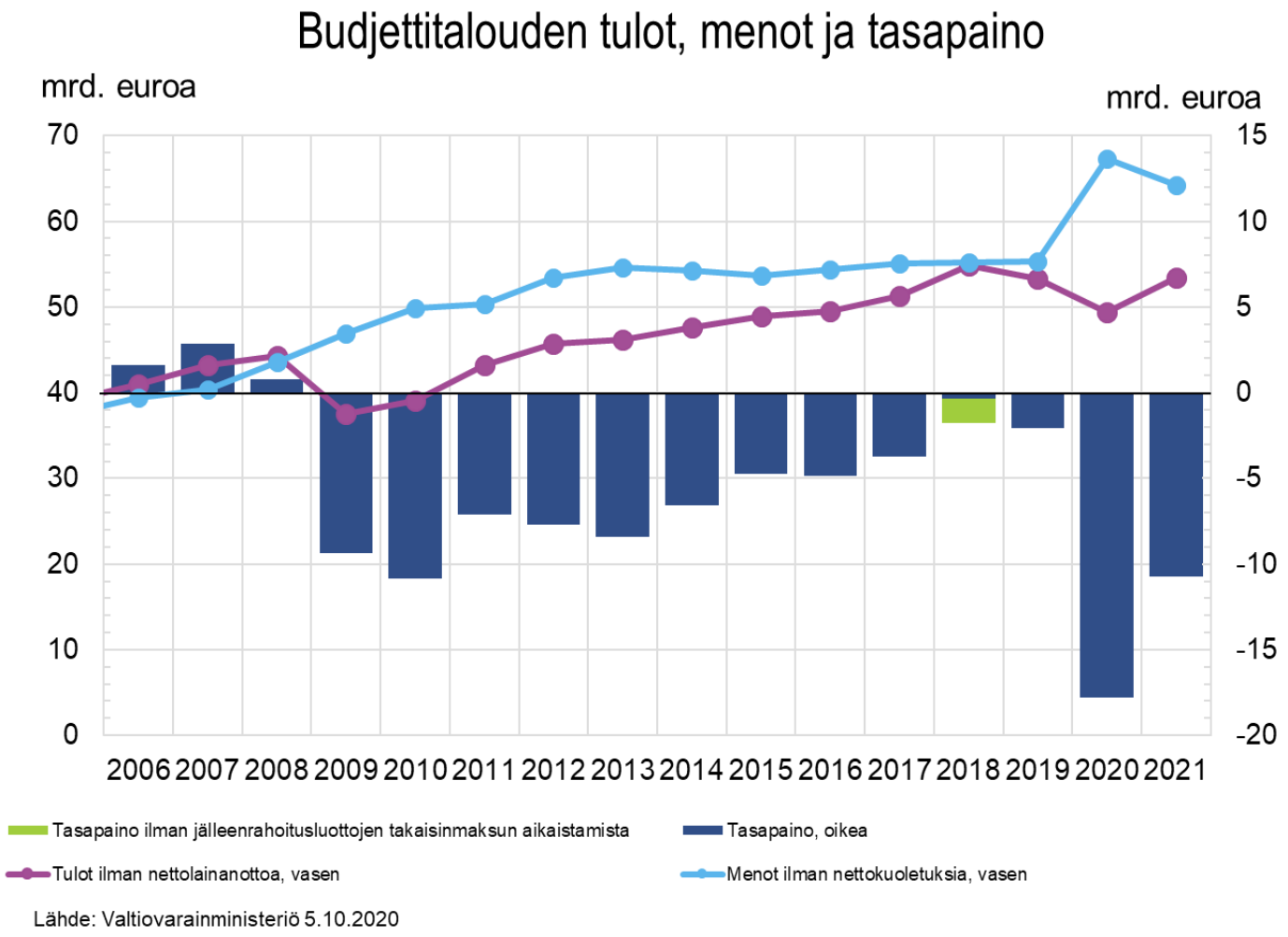
	Milj. €
Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus	-409 (valtio -222)
Asuntolainan korkovähennysoikeuden rajaaminen	14 (valtio 8)
Liikenteen työsuhde-etujen laajentaminen	-12,5 (valtio -5,5)
Listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöanteja koskeva sääntely	-6 (valtio -4)
Tutkimusyhteistyön lisävähennys	-8
ALV:n alarajan nosto 10 000 eurosta 15 000 euroon (vaikutus pääosin vuodelle 2022)	-20
Sähköisen kaupan ALV-uudistukset (sis. vähäarvoisten verovapauden poisto)	60
Tupakkaveron korotus	50
Alkoholiveron korotus	50
Parafiinisen dieselin verotuen pienentäminen	23
Sähköveroluokka II:n alennus (pienentää energiaveronpalautusta 165 milj. euroa)	-245
Lämpöpumppujen siirtäminen sähköveroluokkaan II	-3,5
Työkone- ja lämmityspolttoaineiden veronkorotus (netto)	105
Kuntien yhteisövero-osuuden korotus 10 + 2 %-yksiköllä vuodelle 2021	0 (valtio -668)
Arpajaisveron alentaminen	-87
Väylämaksun puolituksen jatkaminen	-48
Vuoden 2021 verokertymään vaikuttavia ajoitustekijöitä	
Maksujärjestelyhuojennuksen vaikutus kertymään	618 (valtio 515)
Valmisteverotuksen menettelymuutokset	-577

Huojennetut maksujärjestelyt ml. alkuvuonna 2020 suoritettuja arvonlisäveroja HE 33/2020 ja HE 74/2020, milj. euroa

Maksujärjestelyhuojennus, SYYSKUU	Verot			Korot			Yhteensä		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Valtio	-731	515	176	0	20	10	-731	534	186
Kunnat	-114	86	26	1	2	1	-114	88	27
Seurakunnat	-5	4	1	0	0	0	-5	4	1
Kansaneläkelaitos	-17	13	4	0	0	0	-17	13	4
Yhteensä	**-867**	**618**	**207**	**1**	**22**	**11**	**-866**	**640**	**218**

- Huojennettuja maksujärjestelyjä tehty elokuun loppuun mennessä 32 734 kpl.

Budjettitalouden alijäämä

Lähde: Valtiovarainministeriö 5.10.2020

Tasapaino:

2018 (TP): -0,4 mrd. euroa

2019 (TP): -2,0 mrd. euroa

2020 (LTAE6): -17,8 mrd. euroa

2021 (TAE): -10,8 mrd. euroa

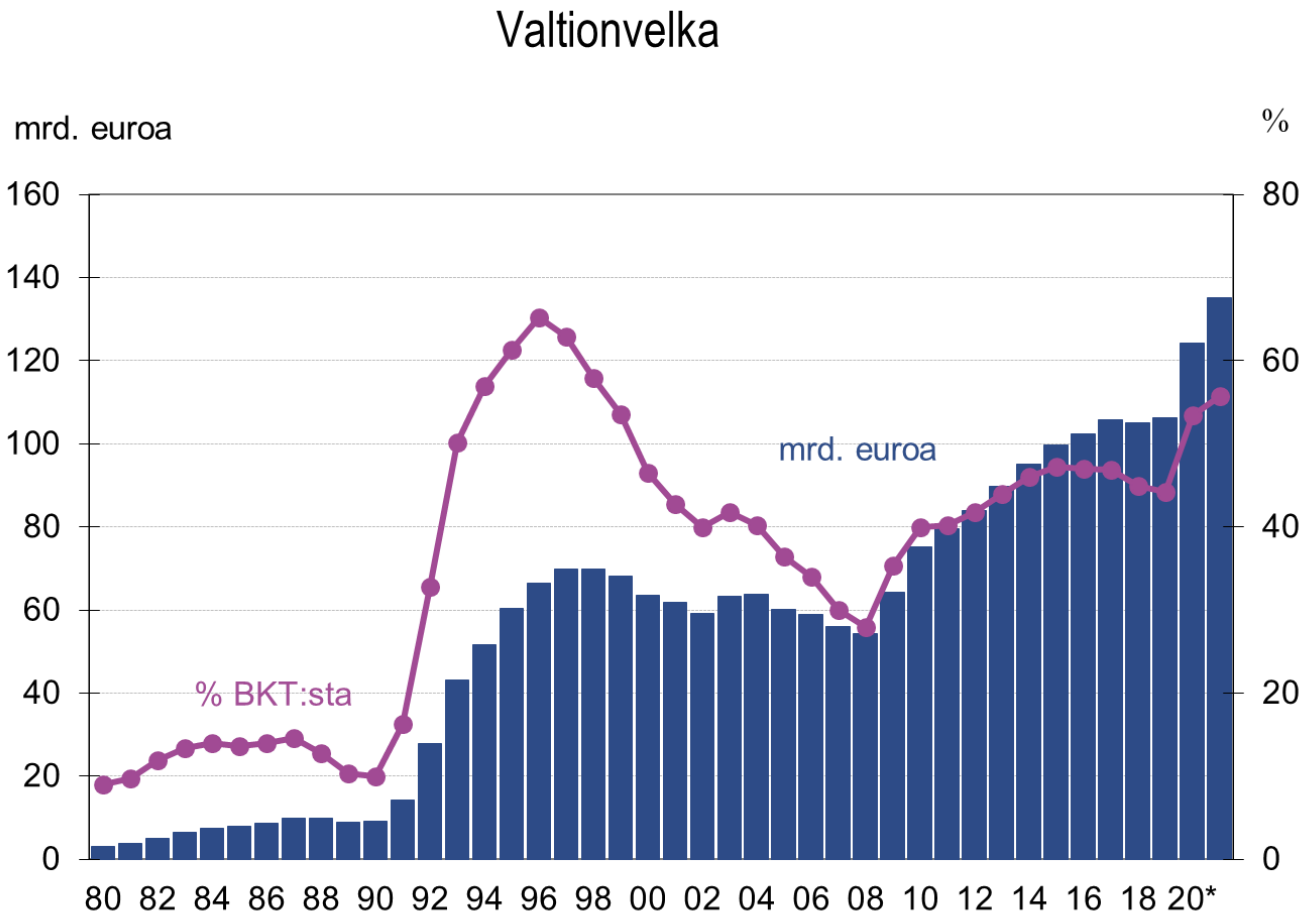
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Budjettitalouden tasapaino vs. kevään julkisen talouden suunnitelma

Muutos budjettitalouden alijäämässä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, mrd. euroa

	2021
Tasapainoarvio, JTS 2021–2024	**-6,7**
Menoarvion tarkentuminen	**-3,2**
Koronavirustilanteen terveysturvallisuuteen liittyvät menot	-1,7
Vuoden 2020 IV lisätalousarvion heijastevaikutukset	-0,5
Maksut Euroopan unionille	-0,2
STM:n menojen tarvearviot	0,2
PLM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot	0,2
Valtion palkkaratkaisu	-0,1
Kunnat: veroperustemuutosten kompensaatiot ja peruspalvelujen valtionosuus	-0,9
Muu menojen muutos (netto)	-0,1
Tuloarvion tarkentuminen	**-0,9**
Uudet veroperustemuutokset (netto)	-0,9
Sekalaisten tulojen ja korko-, osinko- ja osakemyyntitulojen arvioiden muutos	0,1
Verojen maksujärjestely (veronmaksun lykkääminen)	-0,2
Muut tuloarvioon vaikuttaneet tekijät (ml. kertymätiedot ja uusi suhdanne-ennuste)	0,2
Muutos yhteensä	***-4,1***
Tasapainoarvio, TAE 2021	**-10,8**

Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 2021 lopussa (TAE 2021) n. 135 mrd. euroa, mikä on n. 56 % suhteessa BKT:hen

Lähde: Valtiovarainministeriö 5.10.2020

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Poimintoja vuoden 2021 talousarvioesityksestä

- Harmaan talouden vastaisia toimia laajennetaan ja vauhditetaan verovajeen pienentämiseksi. Talousarvioesityksessä harmaan talouden toimenpideohjelmaan kohdistetaan hallinnonaloille yht. 3,3 milj. euroa.
- Poliisitoimeen ehdotetaan mm. 10 milj. euroa toimintakyvyn turvaamiseen ja 4,1 milj. euroa rikostorjunnan vahvistamiseen.
- Rajavartiolaitokselle ehdotetaan operatiivisen suorituskyvyn turvaamiseen 10 milj. euroa sekä toimitilaturvallisuuden parantamiseen 2,5 milj. euroa.
- Pakolaiskiintiötä ehdotetaan nostettavaksi 200 henkilöllä 1050 henkilöön. Tähän ehdotetaan yht. 2,1 milj. euron lisäyksiä SM:n ja TEM:n hallinnonaloille.
- TAE:n mukaisista uusista ja aiemmin myönnetyistä Puolustusvoimien tilausvaltuuksista aiheutuu menoja yhteensä 1,6 mrd. euroa v. 2021 ja talousarviovuoden jälkeisinä vuosina yhteensä 10,3 mrd. euroa (ml. HX ja Laivue 2020 hankkeet).
  - Monitoimihävittäjien hankintaan uusi tilausvaltuus 9,4 mrd. euroa sekä 579 milj. euroa siirtomäärärahaa. Menot jakaantuvat vuosille 2021–2031.

Poimintoja vuoden 2021 talousarvioesityksestä

Rahapelitoiminnan tuotot

- Veikkaus Oy:n tuloutuksen talousarvion arvioidaan alenevan tuntuvasti.
- Rahapelitoiminnan tuottojen edunsaajille osoitetaan v. 2021 vuoden 2019 tuloutustasoa vastaava rahoitustaso.
- Kompensaatio, yhteensä 347 milj. euroa, rahoitetaan
  - alentamalla arpajaisveroa (vaikutus tuloutukseen 80 milj. euroa)
  - kehysvaikutteisin budjettivaroin (152,2 milj. euroa, josta 141,5 milj. euroa OKM:n hallinnonalalla ja 10,7 milj. euroa MMM:n hallinnonalalla)
  - ja siirrolla jakamattomien voittojen kokonaisuudesta (114,8 milj. euroa STM:n hallinnonalalla).
- Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen ja samalla toteutetaan maksuton toisen asteen koulutus, mihin varataan 22 milj. euroa v. 2021.
- Lähihoitajien koulutukseen lisätään opiskelijavuosia 27 milj. eurolla hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi.

Poimintoja vuoden 2021 talousarvioesityksestä

- Uusille väyläverkon kehittämishankkeille ehdotettavat valtuudet ovat yht. 205,5 milj. euroa (määrärahavaikutus v. 2021 30 milj. euroa)
  - vt 4 Äänekoski–Viitasaari -tieosuuden kehittäminen, Tampere–Jyväskylä -radan parantamisen 1. vaihe, Oulu–Kemi -rataosan välityskyvyn parantaminen, Kemin Ajoksen meriväylän syventäminen sekä Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen
- Yritysten erityisrahoitukseen ehdotetaan 599 milj. euroa, jossa lisäystä 477 milj. euroa verrattuna vuoden 2020 talousarvioon.
  - Lisäyksestä 155 milj. euroa johtuu Finnvera Oyj:n tappiokorvauksiin ja korkotukeen ehdotettavasta lisämäärärahasta.
  - Suomen Malmijalostus Oy:n pääomittamiseen ehdotetaan 300 milj. euroa käytettäväksi LTA4 2020 valtuuden maksatukseen.
- Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ehdotetaan Business Finlandille 336 milj. euron valtuutta. Siitä 8,35 milj. euroa kohdennetaan audiovisuaalisen alan tuotantokannustimen jatkamiseen.

Poimintoja vuoden 2021 talousarvioesityksestä

- Koronavirukseen liittyviin välittömiin kustannuksiin, kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon ja matkustamisen terveysturvallisuuteen, on kohdistettu STM:n hallinnonalalle yhteensä n. 1,7 mrd. euron määrärahavaraukset.
- Koronavirustilanteesta aiheutuvasta työttömyyden kasvusta johtuvia menoja
  - Perhe- ja asumiskustannusten tasaukseen, perustoimeentulotukeen ja eräisiin palveluihin ehdotetaan määrärahoja 4,5 mrd. euroa, joka on 270 milj. euroa enemmän kuin TA2020.
  - Työttömyysturvaan ehdotetaan määrärahoja 2,9 mrd. euroa, joka on 0,7 mrd. euroa enemmän kuin TA2020.
- Hiilineutraalisuuteen liittyviä tavoitteita edistetään yhteensä n. 2,1 mrd. eurolla.

Valtiontalouden menokehys (1/4)

- Hallitus totesi vuoden 2020 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä, että valtiontalouden menokehys ei rajoita vuotta 2020, jolle kohdentuu määräaikaisia ja kohdennettuja toimenpiteitä mm. koronaviruksen terveydellisten ja taloudellisten vaikutusten torjuntaan.
- Vuonna 2021 palataan noudattamaan valtiontalouden menokehystä, mutta koska koronavirustilanne on poikkeusolojen ja valmiuslain voimassaolon päättymisen jälkeenkin jatkunut vaikeana, on vielä vuoden 2021 ajan käytössä koronavirustilanteeseen liittyviä poikkeuksia:
  - Koronaan liittyvät välittömät kustannukset kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina vuoden 2021 talousarviossa ja tarvittaessa lisätalousarvioissa.
  - Tilanteen epävarmuuden takia vuodelle 2021 varataan ylimääräinen 500 milj. euroa käytettäväksi kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin.
  - Jos edellä mainittuja menoja aiheutuu vähemmän kuin mihin kehyksessä on varauduttu, erotusta ei käytetä muiden menojen lisäämiseen.

Valtiontalouden menokehys (2/4)

- Jo kevään 2020 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä luokiteltiin kehyksen ulkopuolelle seuraavien valtuuksien nostoon liittyvät määrärahavaikutukset: Finnveran kotimaan rahoituksen valtuuksien nostoon liittyvä osuus tappiokorvausmenoista sekä Business Finlandin ja ELY-keskusten pk-yritystukien myöntämisvaltuuksien korotusten menovaikutus.

- Huhtikuussa 2020 hallitus päätti aloittaa kehyssääntöön sisältyvän poikkeusolojen mekanismin käyttöönoton valmistelun. Toukokuussa talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi valtioneuvostolle poikkeusolojen mekanismin käyttöönottoa, jonka seurauksena menokehyksen taso on v. 2021 määräaikaisesti 500 milj. euroa alkuperäistä suurempi. Poikkeusolojen mekanismi on kehyssäännössä tarkoitettu käytettäväksi kertaluonteisiin menoihin.

Valtiontalouden menokehys (3/4)

- Vuoden 2021 jakamaton varaus on hallituksen esityksen jälkeen 107 milj. euroa. Lisäksi vuodelle 2021 on kehyksessä varattu
  - 300 milj. euroa lisätalousarvioita varten
  - 372 milj. euroa tulevaisuusinvestointeja ja muita rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttavia kokonaisuuksia varten, ja
  - 500 milj. euroa kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin.

Valtiontalouden menokehys (4/4)

Vaalikauden kehys vuodelle 2021, milj. euroa

	2021
Kehyspäätös 16.4.2020	50_903
Hinta- ja kustannustasotarkistukset	110
Rakenteelliset tarkistukset	962
Tarkistettu kehystaso	51_975
___josta: lisätalousarviovaraus	300
___josta: varaus tulevaisuusinvestointeihin ja muihin rakenne- ja suhdannepoliittisesti vaikuttaviin kokonaisuuksiin	372
___josta: varaus kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin	500

(Rakenteelliset tarkistukset sisältävät mm. poikkeusolojen mekanismin 500 milj. euroa ja kehysvarauksen kertaluonteisiin ja finanssipoliittisesti pakollisiin koronavirustilanteesta aiheutuviin menotarpeisiin 500 milj. euroa.)

Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen ja kuntien valtionavut 1/3

- Kuntien valtionavut ovat 12,4 mrd. euroa, mikä on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin TA2020.
- Laskennalliset valtionosuudet ovat yht. 8,7 mrd. euroa eli n. 0,6 mrd. euroa enemmän kuin TA2020.
- Kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen ehdotetaan 7,7 milj. euroa, joka on 0,6 mrd. euroa enemmän kuin TA2020. Peruspalvelujen valtionosuutta kasvattavat:
  - Kertaluonteinen 300 milj. euroa vuodelle 2021 kompensoimaan kunnille mm. koronavirustilanteesta aiheutunutta verotulojen alenemista. Tästä 20 milj. euroa kohdistuu valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen.
  - Indeksikorotus (2,4 %) n. 174 milj. euroa ja asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos 30,9 milj. euroa.
  - Hoivahenkilöstön sitovaan vähimmäismitoitukseen ehdotetaan 53 milj. euroa ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain uudistamiseen 17,9 milj. euroa, josta 0,9 milj. euroa kertalisäystä. Asiakasmaksulain muutos alentaa kuntien maksutuloja, mutta alenema kompensoidaan lisäämällä valtionosuutta vastaavalla määrällä.
- OKM:n hallinnonalan laskennalliset valtionosuudet kunnille yht. 1 mrd. euroa.
- Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä 2,36 mrd. euroa.

Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen ja kuntien valtionavut 2/3

- Yhteisöveron jako-osuuden korotusta 10 %-yksiköllä jatketaan määräaikaisesti 2021, mikä lisää kuntien tuloja yhteensä 550 milj. euroa (vuodelle 2021 kohdistuu 510 milj. euroa). Lisäksi LTA4 2020 yhteisöveron jako-osuuden muutos kasvattaa kuntien tuloja 60 milj. euroa edelleen v. 2021
- Varhaiskasvatuksen maksujen alentaminen kompensoidaan kunnille kasvattamalla yhteisöveron jako-osuutta 2 %-yksiköllä, joka lisää kuntien tuloja 102 milj. euroa vuositasolla.
- Kuntatalouteen kohdentuu merkittäviä uudistuksia, joiden myötä kuntatalouden menot kasvavat merkittävästi 2024 mennessä, joskin uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100% valtionrahoituksen.
    - Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen vaikutus v. 2021 on 53 milj. euroa nousten 266 milj. euroon 2024 mennessä.
    - Oppivelvollisuuden laajentaminen ja maksuton 2. aste kasvattaa menoja 22 milj. euroa v. 2021 nousten 129 milj. euroon 2024.
    - Hallituksen päätösperäiset pysyvät toimet lisäävät kuntatalouden menoja arviolta kaikkiaan 370 milj. euroa v. 2021, mikä yli kaksinkertaistuu n. 790 milj. euroon 2024 mennessä.

Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen ja kuntien valtionavut 3/3

- Koronavirukseen liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, korvataan kunnille, kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle
  - hybridistrategian edellyttämään testaukseen varataan 1,4 mrd. euroa
  - testausteknologiaan ehdotetaan 30 milj. euroa
  - rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistamisesta aiheutuviin muihin kuin testaukseen liittyviin lisäkustannuksiin 30 milj. euroa
  - koronasta aiheutuviin välittömiin muihin kustannuksiin 200 milj. euroa

- Kokonaisuudessaan valtion päätösperäisten toimenpiteiden vaikutus on 865 milj. euroa kuntataloutta vahvistava verrattuna vuoteen 2020 (kun huomioon ei oteta koronavirukseen liittyviä kustannustenkorvauksia)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtiovarainministeriön viestintä
vm-viestinta@vm.fi
Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

www.tutkibudjettia.fi